

Főcím: "Dunántuli kövek"

Kép: Somló Tamás

Színes technika: Dobrányi Géza, Állami Filmlaboratórium

Gyártásvezető: Barabás Tibor

Készült: Budapest Filmstudio, 1957.

Írta és rendezte: Basilides Ábris.

Lankába, szelíd dombokba meredült dunántuli kövek.... Ott találkozunk velük, ahol a Vértes fennsíkja farkasszemet néz az Öreg Bakonnyal. Miről beszélnek ezek a kövek?... Közelről nem is olyan békések. A Vértes vémilliók dolomit szirtjei között mély szakadékok tátonganak. A meredek falakon évszázados őrszem vigyássa az árok nyugalmát: Csökötső omladozó romja. Sok vér öntözte meredek alja: a Móri árok termékeny öle. Itt fekszik Mór község. A kövek máladéka fenséges ajándékkal kedveskedik: A híres móri borral. Talán a tüzes móri bátorította Vitány-vára vidész védőit, s tán rossz termés járta a gyászos 1543-as esztendőben, hogy a török be tudja venni és büszke falait lerombolhatta. A Tatai Atjárót védte a sok gazdát eszerélt Geszteny-vára is. Ősi királyi vár volt. Őles falait még kegyuri jobbágyok rakták a Vértes köveiből. Török sokszor megvitte, magyar többször visszavette. A Tatai Medence Észak-Keleti peremének a bajóti Öregkő veti meredek mész-kő-hátát. Vizványa barlangfalai még az ősembernek nyújtottak menedéket. Jankovics barlang.... A Strázsahegy oldalából, Őres ablakszemekkel csodálja a Dorogi völgyet, Sátorköpuszta világhírű hévizes barlangja. A tatai medence közepén fekszik az ősi koronabirtok: Tata, a vízvárosa. Az Általér vízeiből még Zeigmond alakította ki a nagy tavat. Partjára várat építtetett. Öreg kőfalai számos fejedelmi titkot őriznek: Megvitte azokat a nagy fejedelmek: Rákóczi is. Közöttük írta alá a bécsi békét Ferenc király. A tatai ódon házak bölcsen gubbasztanak a tó partján. Az Öreg malmok... az évszázados parkban megbuvó régiségek, mind a régmúlt idők beszédes tanúi. Szentendrétől a Duna kísérőjül szegődnek a dunántuli kövek a visegrádi hegységben. A városka képét a szerényebb formájú barokk jellemzi... de festői zeg-zugos arkádós udvarai még a középkor emlékeit őrzik. Dobogókő... Tulnan már a Börzsöny csúcsai kóklének. Összefüggő vulkáni hegysort vágott itt át a nagy folyó, hogy belerajsolja legszebb kacskaringóját a magyar térképbe, - a visegrádi dunakanyart. Egykor római őrhely, majd a középkori Magyarország politikai központja volt Visegrád. Beszédes kövek... A Pellegvár fejedelmi nálogtúrgyakból épült: IV. Béla felesége ékszerceinek árából. A rideg Pellegvár nem felelt meg a kényelem-szerető Róbert Károlynak. A Duna partján 350 szobás pompás palotát építtetett. A Reneszansz díszudvart Hunyadi Mátyás építtette. Itt beszélgetett el legszívesebben humanista tudósaival a nagy király. A Vöröc márványkut, Mátyás hollós címerével; a Kerengő-folyó gótikus hálóboltozata; itt minden kő legendás királyunkról regél. Ahol a Pilisi hegyek fáradtan nyújtóznak el a Duna partján, épült első királyi székhelyünk: Esztergom. A város legjobb épülete: Vak Bottyán, a kukac brigádéros egykori palotája. Az ember kultúráját teremtett a dunántuli kövekből. Barokk kapu és körkőly. A város jellegzetes arcát a Bazilika hatalmas klasszicista épületével rajszolta meg az alkotó kéz. A Várhegy közsirtjén ül az árpádiházi királyok ősi vára. Legendás kövek: küstük látta meg a napvilágot első királyunk: Szent István. Mintha a regélő kövek beszédét hallgatnák a csendes Viziváros arany utcái is. Kövek, dunántuli kövek. Az Öreg magyar múltjáról beszéltek. És most, hogy nyugovóra térnek, talán a jövőről kezdik meg legszebb álmukat. VÉGE.